

Іванієнко К. В.

*викладач кафедри міжнародної економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності*

*Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
(Україна)*

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вибір обґрунтованої стратегії розвитку експортного потенціалу виступає передумовою досягнення сталого розвитку промислового підприємств та його експортної діяльності в існуючих мінливих економічних, соціально-політичних умовах в галузі, в країні, в світі [1]. Процес формування стратегії розвитку експортного потенціалу підприємства, що передбачає адаптацію до будь-яких змін умов діяльності, пов'язаний із формуванням необхідної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень з метою забезпечення сталого розвитку, покращення стану, уникнення загроз розвитку експортної діяльності тощо.

Дослідженню різних аспектів проблеми стратегічного управління експортним потенціалом підприємств України приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як: Зборовська Ю. Л., Іващук С. П., Князь С. В., Колосок С. І., Кулішова Я. В., Момот С. В., Нещадим Л. М., Петренко Л. А., Пинда Р. В., Піддубна Л. І., Серова Л. П., Фатенок-Ткачук А. О., Чайкова О. І., Шашло Н. В., Швецова М. Б., Шелест Є. О. та інші. Однак, невирішеність як у теоретичному, так і в прикладному аспектах ряду завдань інформаційного забезпечення процесу формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства свідчить про доцільність продовження досліджень у даному напрямку.

Важливу складову теоретичного базису інформаційного забезпечення процесу формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства складають його принципи. Аналіз наукової літератури із зазначеної проблематики [2, с. 18; 3, с. 23-25; 4, с. 262; 5–6] дозволив дійти висновку, що вирішення проблеми структурування та систематизації інформації в системі формування стратегії розвитку експортного потенціалу підприємств має здійснюватися на підставі дотримання наступних принципів:

актуальність – реальне відображення поточного стану експортного потенціалу промислового підприємства та середовища його розвитку;

достовірність і повнота відображення – максимально точно і повне віддзеркалення об'єктивних процесів, факторів і тенденцій, станів середовища розвитку експортного потенціалу промислового підприємства;

оперативність – своєчасне відображення в певний момент часу стану експортного потенціалу промислового підприємства та середовища його розвитку;

релевантність – відповідність інформації вимогам її користувачів –

суб'єктів формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства;

безперервність – для забезпечення часових порівнянь і динаміки змін у рівні розвитку експортного потенціалу промислового підприємства;

інформаційна єдність – можливість чіткої та однозначної інтерпретації характеру змін у стані та рівні розвитку експортного потенціалу промислового підприємства.

Особливості інформаційного забезпечення формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства визначаються структурою інформаційного процесу, змістом інформації, послідовністю процесів її обробки та метою розвитку експортного потенціалу промислового підприємства.

Структура інформаційного процесу включає: 1) формування і збір інформації; 2) передачу (прийом і фільтрацію) інформації; 3) семантичну (смыслову) обробку інформації; 4) формування нової інформації та управлінського впливу; 5) інформаційний пошук; 6) зберігання і захист інформації.

Основна інформаційна база, яка дозволяє вирішити проблему формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства, містить інформаційний образ зовнішнього середовища і формалізоване уявлення стану об'єкта управління. Формування масивів зовнішньої і внутрішньої інформації в системі формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства забезпечується підпроцесами фільтрації та моніторингу стану об'єкту управління.

Інформаційний образ зовнішнього середовища формується підпроцесами «Обробка зовнішньої інформації» у вигляді інтегрованої зовнішньої інформації та корегування інформації від суб'єкта формування стратегії розвитку експортного потенціалу. Додатковий обсяг інформації про проблемний стан експортного потенціалу формується підпроцесом «Діагностика рівня розвитку експортного потенціалу промислового підприємства». Таким чином, в основній інформаційній базі формується повна інформаційна модель внутрішнього і зовнішнього середовища системи формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства.

Обробка інформації, яка відображає мету розвитку експортного потенціалу промислового підприємства, стан середовища і наявні проблеми розвитку, здійснюється підсистемою «Генерування стратегічних альтернатив» та підпроцесами «Методи пошуку інформації» і «Програма захисту і зберігання інформації». В межах цієї підсистеми здійснюється інформаційне співставлення мети (G) і проблеми (N) розвитку експортного потенціалу та пошук варіантів вирішення проблеми із використанням в підсистемі «Генерування стратегічних альтернатив» власних алгоритмів пошуку та інтерпретації інформації.

В процесі ітеративного пошуку доцільної стратегії розвитку експортного потенціалу за критерієм адекватності $G=N$ підсистемою «Вибір стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства», за допомогою підсистем «Методи оцінки альтернатив» та «Методи відбору альтернатив»,

формується оптимальна стратегія розвитку експортного потенціалу підприємства. Після цього відбувається її реалізація, тобто здійснюється управлінський вплив на об'єкт управління.

Розроблена інформаційна схема процесу формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства по суті є схемою регулювання обсягу інформації в системі управління на основі додаткового її залучення ззовні або зростання обсягу інформації, генерованої усередині системи управління. Ця схема є універсальною і може бути базою в інформаційному синтезі механізму формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства.

Таким чином, на підставі формулювання принципів інформаційного забезпечення формування стратегії розвитку експортного потенціалу підприємств (актуальність, достовірність і повнота відображення, оперативність, релевантність, безперервність, інформаційна єдність) розроблено інформаційну схему процесу формування стратегії розвитку експортного потенціалу підприємства із виокремленням зовнішніх і внутрішніх інформаційних потоків, що формують інформаційний простір та інформаційне середовище підприємства – суб'єкта експортної діяльності. Зовнішній інформаційний простір у наведеній схемі структурований за рівнями фільтрації, обробки та систематизації інформації, що забезпечує визначення конкурентного профілю ринку. Внутрішній інформаційний простір структурований за рівнями моніторингу стратегічної ситуації та діагностики рівня розвитку експортного потенціалу підприємства, що забезпечує пертинентність управлінської інформації в інформаційно-аналітичній базі формування стратегії розвитку експортного потенціалу промислового підприємства.

Список використаних джерел:

1. Сидорин А.В., Макарова Н.С. Модель и функции системы менеджмента устойчивого развития предприятия // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал). – № 4(12). – 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sisp.nkras.ru/e-ru/issues/2012/4/>
2. Іщенко С. В. Особливості організації інформаційної підтримки при прийнятті управлінських рішень в сфері ЗЕД / С. В. Іщенко, К. А. Пряхіна, О. С. Капінос // Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. – 2015. – Вип. 3(2). – С. 16–21.
3. Маслак О. І. Інформаційне забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства / О. І. Маслак, І. В. Коробкова // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 4. – С. 23–25.
4. Педченко Н. С. Системний підхід до інструментарію інформаційного забезпечення стратегічного управління потенціалом розвитку підприємства / Н. С. Педченко // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – № 8. – С. 260–266.
5. Ivaniienko K. Information support of the foreign economic activity's

development of companies / К. Ivaniienko // Формування стратегій науково-технічного, екологічного і соціально-економічного розвитку суспільства: матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 6–7 грудня 2012 року. – Тернопіль: 2012, Ч. 1. – С. 222–223.

6. Піддубна Л. І. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства: теорія та механізм забезпечення: Монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 400 с.